

Repensar la 'Decadència'

LITERATURA Malgrat els clixés, durant el 1700, el català tenia vigència i molta fortalesa

El terme *Decadència*, aplicat al llarg període del nostre país que abraça els segles XVI, XVII i XVIII, està en crisi. O, si més no, hi ha molts autors que proposen de revisar-lo. Es tracta, com escriu Carles Duarte en el pròleg, d'una etapa "massa ferida de penombres". I d'interessos i de prejudicis, també, com demostra Joan Santanach en el seu valuós assaig: el segle XIX, el de la Renaixença, el del "redreçament" de la cultura catalana, s'encarregarà de connectar amb el passat gloriós de l'edat mitjana i bandejarà el que va venir després. El temps que separava el segle XV del XIX, doncs, va quedar dràsticament reduït a l'etiqueta de "Decadència". I avui pau i demà glòria.

El llibre, que duu una introducció de l'historiador Albert Garcia Espuche, aplega sis treballs erudits sobre la societat catalana en aquests segles i sobre la seva cultura. El clixé que s'ha perpetuat fins avui és que una societat en declivi havia de donar, per força, una literatura decadent. Però, en canvi, la llengua catalana té, durant el 1700, vigència i fortalesa. Hi ha alguns autors prou coneguts, i fins i tot reconeguts, com Francesc Vicent Garcia, el popular Rector de Vallfogona, o Francesc Fontanella, i altres que ho són menys, per no dir gens, com el tarragoní Josep Blanc o el

El Palau Dalmases al carrer de Montcada de Barcelona, seu de l'Acadèmia dels Desconfiats

barceloní Josep Romaguera. Un dels treballs continguts aquí, el de Francesc Feliu, examina el concepte de "castellanització" de la cultura catalana, i en desmunta força prejudicis —alguns dels quals, fruit de l'anacronisme. La filologia i la historiografia més rigoroses van de bracet en aquesta obra. **JORDI LLAVINA**

Llengua i literatura. Barcelona 1700
Diversos autors
Ed. Barcino, 2011
★★★★★

Milicians catalans al peu del canó

SEGLE XVIII El llibre analitza la cultura d'autodefensa durant l'ocupació de Catalunya

La imatge de Rafael Casanova i els milicians burgesos i menestrals de la Coronela de Barcelona durant l'Onze de Setembre és èpica, però falsa. Van ser les tropes austriacistes, amb les quals hi havia molts oficials i soldats o reclutes catalans, les que van dur el pes d'aquella guerra. Ara bé, el paper dels prop de 4.500 milicians agrupats en els sis batallons de la Coronela que comanava el conseller en cap és cabdal. Perquè és l'exemple

de la tradició d'autodefensa civil i urbana catalana. El llibre esdevé una obra de referència no sobre el 1714, sinó de la història militar catalana dels segles XVI, XVII i XVIII. Les cites, les llistes documentals i els més de dos-cents dibuixos dels uniformes semblen destinar el llibre als especialistes. Però la seva tesi és d'interès general: 20.000 catalans van lluitar per Carles III tot definint "un paisatge de poble en armes". Un poble que va ser ven-

çut, però que va crear la singular Coronela de Barcelona. Una institució de civils militaritzats que els autors citen com a predecessora de l'Exèrcit que la França del 1789 va organitzar per defensar la República. **MARC ANDREU**

La Coronela
Diversos autors
R. Dalmau Editor, 2011
★★★★★

NOVETATS EDITORIALS

PER ALBERT SOLER

L'Onze de Setembre i Catalunya
Jaume Sobrequés
Editorial Base
Barcelona, 2011
★★★★★

QUI: Després d'una llarga trajectòria en la difusió de la història de Catalunya, l'historiador Jaume Sobrequés ens presenta el seu primer treball que tracta, exclusivament, de la guerra de Successió.

QUÈ: L'obra és, sobretot, una crònica sobre les conseqüències del conflicte: la destrucció d'un estat català independent i l'assimilació de l'estructura política i econòmica de Catalunya a la de Castella.

NO US PERDEU... la selecció de documents datats entre els anys 1713 i 1718. Hi trobem des de les crides patriòtiques de les autoritats de Barcelona fins a les diferents repressions a què van ser sotmesos els catalans.

La Guerra de Sucesión de España (1700-1714)
Joaquim Albareda
Crítica
Barcelona, 2010
★★★★★

QUI: El rigor d'estudis com *Els catalans i Felip V o Felipe V y el triunfo del absolutismo*, avalen el catedràtic d'Història Moderna Joaquim Albareda en el seu últim treball sobre la guerra de Successió.

QUÈ: L'obra és un estudi global sobre la guerra. El conflicte és analitzat des del punt de vista militar, polític i social. Seguint un ordre cronològic, situa el lector en l'origen de la contesa i el duu fins a la pau de Viena del 1725.

NO US PERDEU... la força argumental del llibre, que trenca alguns tòpics sobre el conflicte com, per exemple, que la guerra no va ser un enfrontament dinàstic ni una disputa entre el nacionalisme català i espanyol.

La vida de Sebastià Casanovas, pagès del segle XVIII
Vicenç Pascual Rodríguez
Abadia de Montserrat
Barcelona, 2010
★★★★★

QUI: L'historiador Vicenç Pascual és autor de diversos estudis centrats en personatges singulars —de vegades desconeguts— de la Catalunya del segle XVIII.

QUÈ: Aquest llibre explica la guerra de Successió i la postguerra a partir de la història de Sebastià Casanovas, un pagès empordanès del segle XVIII. L'anàlisi d'un dels seus manuscrits ha permès reconstruir la vida quotidiana de la seva família.

NO US PERDEU... el relat minuciós dels abusos que van patir els pagesos. Amb aquest exemple, l'autor vol donar èmfasi a la repressió borbònica vers la pagesia catalana, un capítol poc estudiat de la nostra història.

Vint-i-cinc presos polítics del 1714
Antoni Muñoz i Josep Catà
Rafael Dalmau Editor
Barcelona, 2011
★★★★★

QUI: Antoni Muñoz i Josep Catà han publicat conjuntament molts estudis sobre la Catalunya dels segles XVII i XVIII, entre els quals destaquen *La traïció anglesa i Repressió borbònica i resistència catalana*.

QUÈ: Aquest petit volum recull la biografia de vint-i-cinc personatges destacats en la defensa de les llibertats catalanes abolides per Felip V. Després de la desfeta de 1714, tots ells van ser empresonats.

NO US PERDEU... la descripció de les condicions de vida infrahumanes dels presos. Aquest llibre amplia el reportatge titulat "Què se'n va fer dels herois de 1714?" que Muñoz i Catà van assessorar al número 89 de *Sàpiens*.